

Geliş Tarihi:

27.01.2022

Kabul Tarihi:

12.05.2022

Yayımlanma Tarihi:

15.06.2022

Kaynakça Gösterimi: Ayça, B. (2022). Eğitim sürecindeki Z kuşağının evrensel değerlere ve toplumsal konulara yönelik algılarının araştırılması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(43), 327-346. doi: 10.46928/iticusbe.1063712

EĞİTİM SÜRECİNDEKİ Z KUŞAĞININ EVRENSEL DEĞERLERE VE TOPLUMSAL KONULARA YÖNELİK ALGILARININ ARAŞTIRILMASI

Araştırma

Betül Ayça

Sorumlu Yazar (Correspondence)

Trakya Üniversitesi

betulayca@gmail.com

Betül Ayça, Trakya Üniversitesi, Keşan Yusuf Çapraz Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü doktor öğretim üyesidir. Örgütsel davranış, stratejik yönetim, toplam kalite yönetimi alanında dersler vermekte ve bu alanda araştırmalar yapmaktadır.

EĞİTİM SÜRECİNDEKİ Z KUŞAĞININ EVRENSEL DEĞERLERE VE TOPLUMSAL KONULARA YÖNELİK ALGILARININ ARAŞTIRILMASI

Betül Ayça
betulayca@gmail.com

Özet

Amaç: Bu çalışma, özellikle lise ve üniversitede eğitim gören Z-kuşağının evrensel değerleri ve uluslararası düzeyde önem taşıyan, benlik, sosyal ve kültürel konuları nasıl yorumladıklarını incelemektedir.

Yöntem: Bu çalışmada 21 maddeden oluşan “Değerler Ölçeği (Portrait Value Questionnaire)” uygulanmıştır. Bu ölçek, Schwartz (1992;1999; 2012) tarafından “Temel Evrensel Teorisi” çerçevesinde geliştirilmiştir. Uluslararası alanda kabul görmüş, geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmıştır; ancak ülkemizde şu ana kadar yalnızca birkaç araştırmacı bu ölçeği kullanmıştır. Ayrıca, literatürden yararlanarak 10 maddelik sosyo-kültürel konulara ilişkin bir soru formu hazırlanmış ve ölçekle beraber bu form da uygulanmıştır.

Bulgular: Bu çalışmaya, İstanbul, Ankara ve İzmir’de yaşayan toplam 314 lise son sınıf ve lisans öğrencisi katılmıştır. Katılımcılar kolayda örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Katılımcıların 187’si (%59,6) kadın ve 127’si (%40,4) de erkektir. Yaş ve gelir seviyesi değişkenine göre güç, başarı, uyarılım, uyum arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Kültürel Değerlerin mutluluk üzerinde pozitif bir etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim başarı ve gelenekselcilik ile ilgili değerler sosyo-kültürel konuların %22,8’ini açıklamaktadır.

Özgünlük: Mevcut literatür önceki kuşakların çeşitli konulardaki düşüncelerini ve ayrıca eğilimlerini ortaya çıkarmaktadır. Ancak, Z kuşağına ilişkin çalışmaların sayısı hâlâ sınırlıdır. Bu bağlamda, eğitim sürecindeki Z kuşağının evrensel değerler, benlik, toplum ve kültürle ilgili konulara dair tutumlarının incelenmesi literatüre katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, bu kuşağın üyeleri yakın gelecekte işgücüne katılacakları için bu çalışma, örgütlere ve pazarlamacılarla yakında beraber çalışacakları bireylerin dünya görüşleri ve öncelikleri hakkında bilgi sağlaması açısından da önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Z Kuşağı, Evrensel Değerler, Davranış, Toplumsal Konular

JEL Sınıflandırması: J10

INVESTIGATING THE PERCEPTIONS OF GENERATION Z IN THE EDUCATION PROCESS TOWARDS UNIVERSAL VALUES AND SOCIAL ISSUES

Abstract

Purpose: This study investigates how Generation Z, particularly those in high schools and universities, interprets universal values and internationally prominent self, social and cultural issues.

Method: “The Value Questionnaire (Portrait Value Questionnaire)” consisting of 21 items was implemented in this study. This questionnaire was developed by Schwartz (1992; 1999; 2012) within his Basic Universal Theory. It is internationally accepted and regarded as valid and reliable; but in our country, up to now, few researchers have previously used this method. Moreover, based on the literature review, a 10-item sociological survey implemented.

Results: In this research, 314 senior high school and undergraduate students living in Istanbul, Ankara and Izmir participated. Participants were selected by convenience sampling method. 187 (59.6%) of the participants were female and 127 (40.4%) were male. A statistically significant difference was found between power, achievement, stimulation and adjustment according to age and income level variables. It is understood that cultural values have a positive effect on happiness. As a matter of fact, values related to success and traditionalism explain 22.8% of socio-cultural issues.

Originality: The available literature uncovers previous generations’ opinions on various topics and their tendencies; but studies on Generation Z is still limited in number. In this respect, investigating Generation Z’s perception regarding international values, self, social and cultural issues contributes to the literature. Moreover, as members of this generation will join the workforce soon, this study is of prominence since provides organizations and marketers with information on the world views and priorities of their future employees.

Keywords: Generation Z, Universal Values, Behavior, Social Issues

JEL Classification: J10

GİRİŞ

İnsanlık tarihinde büyük değişimlere yol açan bilimsel gelişmeler ve toplumsal devinimler bugün yaşananları ve daha önemlisi yarının dünyasını şekillendirmektedir. 20. Yüzyıl başlarındaki iki kuşak arasındaki toplumsal, kültürel ve teknolojik gelişmeler belirleyici olmakla birlikte kuşaklar arasındaki düşünce, algı ve davranışlarda büyük farklılıklar yaratmamıştır. Ancak, 1980'ler ve özellikle internetin giderek yaygınlık kazanmasını sağlayan bilişim ve iletişim teknolojileri ön görülemeyen bir hızla insanları ve yaşam tarzlarını etkilemiştir. 1990'larda Sovyet Sosyalist Birliği'nin çöküşünü izleyen yıllardaki toplumsal değişim bu teknolojik gelişimin sonunda milenyum çağı devrimsel nitelikte farklılaşmalara yol açmış ve zaman içinde insanların, özellikle genç nüfusun geleneklere, geçmişe bakış açısı büyük ölçüde değişmiştir (Beck, Giddens & Lash, 1994). Küreselleşme olgusunun kaçınılmaz etkisi insanların sosyal, kültürel değişikliklerini ortaya çıkarmış ve iş dünyasının kurallarını da farklılaştırmıştır.

Yenilikçi girişimlerin son on yıldaki hızlı yükselişiyle birlikte, yeni yaşam koşullarına alışmaya çalışan iş dünyası; kültürel ve iş gücü değişikliklerinden dolayı stratejik yönetim olarak adlandırılan geleceğe dönük ticari eylemleri planlamak zorunda kalmış ve yeni liderlik tarzları ortaya çıkmıştır. Özellikle son 5 yılda yaşanan finansal krizler, mülteci hareketleri, terör eylemleri, insan hakları anlayışının da değişimiyle sonuçlanmıştır.

Yakın gelecekte karşılaşılabilecek yapay zekâ gibi her türlü yenilik ve her alanda karşılaşılabilecek olası sorunlar hakkında fikir yürütebilmek için bugünün çocuklarına ve gençlerine odaklanmak gerekmektedir. Bu çerçevede tüm akademik toplumda z-kuşağının karakteristiklerini, düşünce, değer ve tutumları ve bunun gelecekteki yansımaları hakkında yapılan araştırma sayısında ciddi artışlar vardır (Mohr & Mohr, 2017; Cole & Marcum, 2015; Sarioğlu & Özgen, 2018; Çetin & Karalar, 2016). Biz insanların siyasal, coğrafi, toplumsal farklılıklar gözetilmeksizin algı, düşünce, tutum ve davranışlarımızı etkileyen evrensel (temel) insani değerler (basic human values) bu nedenle akademik toplumda ilgi odağı olmuştur. George Orwell'in yazdığı gibi, "Her nesil, kendinden öncekinden daha zeki ve kendinden sonra gelen nesilden daha akıllı olduğunu hayal eder." (McCrindle, t.y.).

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kuşakların Tarihsel Kronolojisi

Y kuşağı (1980-1999)

Litaretür'de farklı zaman dilimleriyle karşılaştıkça ta 1980-2000 yılları arası doğanlara verilen ortak isimdir. Kendinden önceki kuşaklara göre farklılıklar gösteren Y kuşağının en belirgin özelliği özgürlüklerine son derece düşkün olmalarıdır. Emir almaktan hoşlanmayan ve özgür çalışma saatlerine daha uygun bir kuşaktır (Altuntuğ, 2012: 206).

Küreselleşme, iletişim, mobilite ve sanallık, çağdaş toplumumuz ve ekonomimizde dört baskın eğilim olarak tanımlanmıştır. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler devrim devrimsel bir etki yaratmış ve hemen her alanda değişimlerle sonuçlanmıştır (Skinner vd.,2018 :94).

Yenilikçilik ve yaratıcılıkta yetkin olmaları, bunları işe, girişimciliğe dönüştürmedeki başarıları Y kuşağını yenilikçi girişimcilikte de öncü kılmaktadır. Y Kuşağı, çok özgürlük sağlayan, katılımcı yönetimin, ekip çalışmasının yaygın olduğu, çabuk yükselmenin mümkün olduğu işletmelerde, kurumsal işletmelerde çalışmaya yatkındırlar.

Çabuk yükselmek, esnek çalışmak, çok kazanıp çok tüketmek, bilgi teknolojileriyle yaşamak, yenilikçi ve yaratıcı olmak özellikleri dikkate alındığında da Y Kuşağının girişimcilik kariyerine yatkın oldukları yargısına varabiliriz (Akdemir vd., 2013).

Z Kuşağı (2000-2020)

Z kuşağının ne zaman başladığı ve ne zaman biteceği konusunda tartışmalar var olmakla beraber bu çalışmada 2000 yılından 2020 yılına kadar doğanlar Z Kuşağı üyeleri olarak adlandırılmıştır. Z kuşağının kendini ayırıştırıcı birtakım farklı özelliklere ve değişik bir dünya görüşüne sahip olmaları sebebiyle bu kuşağın üyelerini ayırt edici kılmıştır. Burada dikkat çeken nokta, Z kuşağının küreselleşme olgusunun hız kazanmasıyla bu yeni döneme de en çabuk uyumu sağlayabilen kuşak olmasıdır. Küreselleşmenin, “Yerel olan her türlü ekonomik, toplumsal, kültürel ve politik birikimlerin evrensel biçime dönüşmesi” (Yahyagil, 2019: .94) her toplumda iş ve özel yaşam kurallarını etkilemiş, bu yeni kuşağı da kendi tarzına uyarlamıştır. Bu nesil aynı zamanda sosyal olarak da oldukça bilinçlidir, çok kültürlü örgütlere uyum sağlamaları diğer kuşaklara göre daha yüksektir. İş ve çalışma şekillerine baktığımızda Z kuşağı, yöneticilere bazı benzersiz farklılıklar ortaya koyar. Kariyer imkânı bulduklarında, yöneticiler tarafından oluşturulan farklı sistemlere örneğin, derecelere ve ödüle cevap vermektedirler. Yönetim tarafından uygulanacak yeni sistemlere müzakere edilebilecek bir performans ödül sisteminin olması durumunda daha iyi performans gösterebilmektedirler. (Rodriguez vd., 2019). Z kuşağı, Y kuşağıyla benzer özelliklere sahiptir. Dijitalleşen dünya Z kuşağıyla başladı. Onlar teknolojinin içine doğan, internet ve teknolojilerle birlikte yaşamlarını idame ettiren bir kuşak haline geldi. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler ve 3. Dünya ülkeleri de dahil olmak üzere Z kuşağı için internet, tablet ve akıllı telefonlar fizyolojik ihtiyaçları kadar önemli hale gelmiştir.

Özellikle sosyal hayatlarında bir önceki jenerasyona göre galeri ve müze gibi etkinlikleri diğer eğlencelerden daha düşük sıralama eğilimindedirler. Bu yaş grubuyla boş zamanlarında etkileşim kurmanın anahtarı faaliyetler, sanal dünyada da gerçekleştirilecek veya kolaylaştırılabilir sosyal etkileşim, katılım ve deneyimlerin birlikte yaratılmasına yönelik arzuları hedeflemeye odaklanmalıdır (Skinner vd., 2018: 96).

Z kuşağı gerçekten küresel olan ilk nesildir. Sadece güzel sanatlar, müzik, film ve ünlüler onlar için önceki nesiller kadar küresel değildir, aynı zamanda teknoloji, evrensel değerler ve kültürel açıdan farklı değerler, moda, beslenme tarzı, çevrimiçi eğlence, sosyal trendler, iletişim yolları da farklılık göstermektedir (Bkz: <https://generationz.com.au/articles/global/>) Ayrıca, küreselleşme olgusunun genç kuşakta eşitlik, yeni demokrasi anlayışı, kadın hakları gibi konular modern dünyanın temel ilkelerini hızla aşılarda ve gençlerin dünyaya bakışı değişmektedir (Walby, 2009).

Diğer kuşaklar metin veya ses yoluyla iletişimi tercih etme eğilimindeyken, Z Kuşağı video kullanarak çevresindekilerle daha kolay iletişim kurmakta ve akıllı telefonlara ve sosyal medya kullanımına çok zaman harcamaktadırlar. İçinde olduğumuz dönemi etkileyen bu toplumsal değişime açıklık getirmek için düzenlenen bu çalışma, Z-kuşağının evrensel değerlerinin önem derecesini ve uluslararası ölçekte öne çıkan benlik, sosyal ve kültürel alanda önem kazanan konulara ilişkin görüşlerini öğrenmeyi amaçlamaktadır. Bu bilgi, işletmelerin yakın gelecekteki iş gücüne katılacak gençlerin düşünceleri hakkında fikir sahibi olmaları açısından önemli olacağı düşünülmüştür.

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bunun için günümüzde uluslararası ölçekte geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanmış, ülkemizde de çeşitli akademisyenler tarafından kullanılan Schwartz'ın (1992; 1999; 2012) Temel Evrensel Teorisi çerçevesinde geliştirdiği ve 21 maddeden oluşan Değerler Ölçeği (Portrait Value Questionnaire) ile literatürden yararlanarak 10 maddelik sosyo-kültürel konulara ilişkin bir soru formu kullanılmıştır. Araştırmanın verileri İstanbul'daki lise son sınıf ve üniversite lisans öğrencilerinden kolay örneklem yöntemiyle seçilenden internet üzerinden toplanmıştır.

Evren ve Örnekleme

Araştırmanın verileri İstanbul ve Ankara'daki lise son sınıf ve üniversite lisans öğrencilerinden kolayda örneklem (convenience sampling) yöntemiyle seçilen veriler üzerinden toplanmıştır.

Veri Toplama Teknikleri

Günümüzde uluslararası ölçekte geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanmış, ülkemizde de çeşitli akademisyenler tarafından kullanılan Schwartz'ın (1992; 1999; 2012) Temel Evrensel Teorisi çerçevesinde geliştirdiği ve 21 maddeden oluşan Değerler Ölçeği (Portrait Value Questionnaire) ile yine literatürden yararlanarak 10 maddelik sosyo-kültürel konulara ilişkin bir soru formu kullanılmıştır.

İstatistiksel İncelemeler

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 16.0 programı kullanılmış olup, çalışma verileri değerlendirilirken parametrelerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile

değerlendirilmiştir. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotların (Ortalama, Standart sapma, Sayı ve Yüzde) yanı sıra değerlendirmelerde, Niceliksel verilerde normal dağılım gösteren parametrelerin karşılaştırmalarında Varyans analizi ve iki grup arası karşılaştırmalarında Student t test, kullanılmıştır. Niceliksel verilerde normal dağılım göstermeyen parametrelerin karşılaştırmalarında Kruskal-Wallis testi ve Mann-Whitney U testi Niceliksel veriler arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Korelasyon Analizi ve aralarında ilişki olan değişkenlerin etki oranlarını görebilmek için de Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi yapılmıştır. Sonuçlar %95'lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirildi.

BULGULAR

Bu çalışmanın verileri toplam 314 katılımcı tarafından gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların 187'si (%59,6) kadın ve 127'si (%40,4) de erkektir. Buna göre:

Tablo 1. Katılımcıların demografik özelliklerinin dağılımları ve ortalamalarının değerlendirilmesi

Özellik	Seçenek	N	%
Cinsiyet	Kadın	187	59,6
	Erkek	127	40,4
Gelir Seviyesi	Düşük	14	4,5
	Alt Sınıf	51	16,2
	Orta Sınıf	147	46,8
	Üst Orta	94	29,9
	Üst Sınıf	8	2,5
	En Düşük-En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Yaş	12,0-37,0	20,00	2,60

Tablo 1'de katılımcıların demografik özelliklerinin dağılımları ve ortalama sonuçları verilmiştir. Buna göre katılımcıların 187'si (%59,6) kadın ve 127'si (%40,4) erkektir. Yaşları 12 ile 37 yıl arasında değişmekte olup, ortalama $20,0 \pm 2,60$ yıldır. Katılımcıların 14'ü (%4,5) düşük gelire sahip olup, 51'i (%16,2) alt sınıf, 147'si (%46,8) orta sınıf, 94'ü (%29,9) üst orta ve 8'i (%2,5) üst sınıf gelire sahiptir.

Tablo 2. Değerler Ölçeği

Değerler	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Öz Yönetim	4,00	12,00	9,93	1,78
Güç	2,00	12,00	8,01	2,17
Evenselcilik	6,00	18,00	15,22	2,43
Başarı	2,00	12,00	9,06	2,10
Güvenlik	2,00	12,00	10,05	1,90
Uyarılım	3,00	12,00	9,23	2,15
Uyum	2,00	12,00	8,38	2,33
Gelenekselcilik	2,00	12,00	8,41	2,04
Hazcılık	4,00	12,00	10,18	1,75
Değerler Ölçeği	8,00	16,00	13,89	1,60
Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek	19,00	40,00	30,77	3,50

Tablo 2'de çalışmaya katılan katılımcılara uygulanan mutluluk ölçeği alt boyutları, Değerler Ölçeği ve Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçeğin aldıkları en düşük, en yüksek, ortalama ve standart sapma sonuçları verilmiştir. Buna göre öz yönetim puanları 4 ile 12 puan arasında değişmekte olup, ortalama

9,93±1,78 puandır. Güç puanları 2 ile 12 puan arasında değişmekte olup, ortalama 8,01±2,17 puandır. Evrenselcilik puanları 6 ile 18 puan arasında değişmekte olup, ortalama 15,22±2,43 puandır. Başarı puanları 2 ile 12 puan arasında değişmekte olup, ortalama 9,06±2,10 puandır. Güvenlik puanları 2 ile 12 puan arasında değişmekte olup, ortalama 10,05±1,90 puandır. Uyarılım puanları 3 ile 12 puan arasında değişmekte olup, ortalama 9,23±2,15 puandır. Uyum puanları 2 ile 12 puan arasında değişmekte olup, ortalama 8,38±2,33 puandır. Gelenekselcilik puanları 2 ile 12 puan arasında değişmekte olup, ortalama 8,41±2,04 puandır. Hazcılık puanları 4 ile 12 puan arasında değişmekte olup, ortalama 10,18±1,75 puandır. Değerler Ölçeği puanları 8 ile 16 puan arasında değişmekte olup, ortalama 13,89±1,60 puandır. Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek puanları 19 ile 40 puan arasında değişmekte olup, ortalama 30,77±3,50puandır.

Tablo 3. Korelasyon analizi

		Öz.	Güç.	Evrn.	Başarı	Güv.	Uyar.	Güç.	Uyum	Gelen.	Haz.	Değ.	Sos.
Öz.	R	1											
	P												
	N	314											
Güç	R	,094	1					1					
	P	,098					,098						
	N	314	314				314	314					
Evrn.	R	,472**	,007	1			,472**	,007					
	P	,000	,902				,000	,902					
	N	314	314	314			314	314					
Başarı	R	,329**	,472**	,201**	1		,329**	,472**					
	P	,000	,000	,000			,000	,000					
	N	314	314	314	314		314	314					
Güv.	R	,158**	,244**	,368**	,337**	1	,158**	,244**					
	P	,005	,000	,000	,000		,005	,000					
	N	314	314	314	314	314	314	314					
Uyar.	R	,490**	,200**	,345**	,332**	,039	,490**	,200**					
	P	,000	,000	,000	,000	,494	,000	,000					
	N	314	314	314	314	314	314	314					
Uyum.	R	-,032	,108	,152**	,114*	,312**	-,032	,108	1				
	P	,574	,056	,007	,043	,000	,574	,056					
	N	314	314	314	314	314	314	314	314				
Gelenek.	R	,004	,015	,206**	,050	,181**	,004	,015	,394**	1			
	P	,946	,788	,000	,378	,001	,946	,788	,000				
	N	314	314	314	314	314	314	314	314	314			
Hazcı.	R	,432**	,175**	,457**	,308**	,185**	,432**	,175**	,020	,093	1		
	P	,000	,002	,000	,000	,001	,000	,002	,719	,101			
	N	314	314	314	314	314	314	314	314	314	314		
Değerler Ölçeği	R	,236**	,181**	,290**	,242**	,257**	,236**	,181**	,138*	,045	,154**	1	
	P	,000	,001	,000	,000	,000	,000	,001	,015	,430	,006		
	N	312	312	312	312	312	312	312	312	312	312	312	
Sosyo- kültürel Konulara İlişkin Ölçek	R	,174**	,026	,276**	,262**	,226**	,174**	,026	,154**	,358**	,180**	,139*	1
	P	,002	,652	,000	,000	,000	,002	,652	,007	,000	,001	,014	
	N	311	311	311	311	311	311	311	311	311	311	310	311

** $p < ,01$

* $p < ,05$

H₁: Değer ölçeği alt boyutları ile Değerler Ölçeği arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H₂: Değer ölçeği alt boyutları ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H₃: Değerler Ölçeği ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

Tablo 3'te ölçeklerin birbirleri ile olan ilişkisinin incelenmesine ilişkin Pearson Korelasyon analizi test sonuçları verilmiştir. Buna göre öz yönetim ile evrenselcilik arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle öz yönetim artarken evrenselcilikte artmaktadır.

Öz yönetim ile başarı arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle öz yönetim artarken başarıda artmaktadır.

Öz yönetim ile güvenlik arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle öz yönetim artarken güvenlikte artmaktadır.

Öz yönetim ile uyarılım arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle öz yönetim artarken uyarılım da artmaktadır.

Öz yönetim ile hazcılık arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle öz yönetim artarken hazcılıkta artmaktadır.

Öz yönetim ile Değerler Ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle öz yönetim artarken Değerler Ölçeği de artmaktadır.

Öz yönetim ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle öz yönetim artarken ölçek3 de artmaktadır.

Güç ile başarı arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle güç artarken başarıda artmaktadır.

Güç ile güvenlik arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle güç artarken güvenlikte artmaktadır.

Güç ile uyarılım arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle güç artarken uyarılımda artmaktadır.

Güç ile hazcılık arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle güç artarken hazcılıkta artmaktadır.

Güç ile Değerler Ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle güç artarken Değerler Ölçeği de artmaktadır.

Evrenselcilik ile başarı arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p < ,01$). Bir başka ifadeyle evrenselcilik artarken başarıda artmaktadır.

Evrenselcilik ile güvenlik arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle evrenselcilik artarken güvenlikte artmaktadır.

Evrenselcilik ile uyarılım arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle evrenselcilik artarken uyarılımda artmaktadır.

Evrenselcilik ile uyum arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle evrenselcilik artarken uyumda artmaktadır.

Evrenselcilik ile gelenekselcilik arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle evrenselcilik artarken gelenekselcilikte artmaktadır.

Evrenselcilik ile hazcılık arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle evrenselcilik artarken hazcılıkta artmaktadır.

Evrenselcilik ile Değerler Ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle evrenselcilik artarken Değerler Ölçeği de artmaktadır.

Evrenselcilik ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle evrenselcilik artarken Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek de artmaktadır.

Başarı ile güvenlik arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle başarı artarken güvenlikte artmaktadır.

Başarı ile uyarılım arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle başarı artarken uyarılımda artmaktadır.

Başarı ile uyum arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle başarı artarken uyumda artmaktadır.

Başarı ile hazcılık arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle başarı artarken hazcılıkta artmaktadır.

Başarı ile Değerler Ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle başarı artarken Değerler Ölçeği de artmaktadır.

Başarı ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle başarı artarken Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek de artmaktadır.

Güvenlik ile uyum arasında istatistiksel olarak pozitif yönde orta şiddette bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle güvenlik artarken uyumda artmaktadır.

Güvenlik ile gelenekselcilik arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle güvenlik artarken gelenekselcilikte artmaktadır.

Güvenlik ile hazcılık arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle güvenlik artarken hazcılıkta artmaktadır.

Güvenlik ile Değerler Ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle güvenlik artarken Değerler Ölçeği de artmaktadır.

Güvenlik ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle güvenlik artarken Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek de artmaktadır.

Uyarılım ile hazcılık arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle uyarılım artarken hazcılıkta artmaktadır.

Uyarılım ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,05$). Bir başka ifadeyle uyarılım artarken Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek de artmaktadır.

Uyum ile gelenekselcilik arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle uyum artarken gelenekselcilikte artmaktadır.

Uyum ile Değerler Ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,05$). Bir başka ifadeyle uyum artarken Değerler Ölçeği de artmaktadır.

Uyum ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle uyum artarken Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek de artmaktadır.

Gelenekselcilik ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle gelenekselcilik artarken Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek de artmaktadır.

Hazcılık ile Değerler Ölçeği arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,05$). Bir başka ifadeyle hazcılık artarken Değerler Ölçeği de artmaktadır.

Hazcılık ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle hazcılık artarken Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek de artmaktadır.

Değerler Ölçeği ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle Değerler Ölçeği artarken Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek de artmaktadır.

Tablo 4. Cinsiyetlerine göre sosyo-kültürel konulara ilişkin ölçek ün ortalamaları arasındaki farklılığın incelenmesi

	Kadın	Erkek	P
	Ort±SS	Ort±SS	
Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek	31,14±3,21	30,24±3,84	,026*

* $p < ,05$

H₄: Cinsiyet değişkeni ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 4’te katılımcıların cinsiyetlerine göre Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ün ortalamaları arasındaki farklılığın incelenmesine ilişkin bağımsız örneklem t testi analiz sonuçları verilmiştir. Buna göre cinsiyetlerine göre Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ün ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < ,05$). Kadınların Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ortalamaları erkeklerin Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 5. Gelir seviyesine göre sosyo-kültürel konulara ilişkin ölçek ün ortalamaları arasındaki farklılığın incelenmesi

	Gelir Seviyesi					P
	Düşük	Alt Sınıf	Orta Sınıf	Üst Orta	Üst Sınıf	
	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	
Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek	30,0±5,01	31,70±3,68	30,89±3,44	27,50±3,66	30,77±3,50	,017*

* $p < ,05$

H₅: Gelir seviyesi değişkeni ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 5’te katılımcıların gelir seviyelerine göre Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ün ortalamaları arasındaki farklılığın incelenmesine ilişkin One-Way ANOVA testi analiz sonuçları verilmiştir. Buna göre gelir seviyelerine göre Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ün ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < ,05$). Anlamlılığın nerden kaynaklandığını bulmak için yapılan Post-Hoc analizi sonucunda alt sınıf geliri olanların Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ortalamaları, üst-orta ($p: ,046$) ve üst sınıf olanların ($p: ,002$) Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir. Üst sınıf geliri olanların Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ortalamaları, üst-orta ($p: ,007$) ve üst sınıf olanların ($p: ,019$) Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 6. Yaş değişkeni ile sosyo-kültürel konulara ilişkin ölçek arasındaki ilişkisinin incelenmesi

	Yaş	
	R	P
Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek	,012	,839

H₆: Yaş değişkeni ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

Tablo 6’da yaş değişkeni ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasındaki ilişkinin incelenmesine ilişkin Pearson Korelasyon analizi test sonuçları verilmiştir. Buna göre yaş değişkeni ile Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur ($p>,05$).

Tablo 7. Yaş değişkeni ile öz yönetim, güç, evrensellik, başarı, güvenlik, uyarılım, uyum, gelenekselcilik, hazcılık ve değerler ölçeği arasındaki ilişkinin incelenmesi

	Yaş	
	R	P
Öz Yönetim	,153	,007**
Güç	,147	,009**
Evrensellelik	,150	,008**
Başarı	,096	,090
Güvenlik	,229	,000**
Uyarılım	,061	,285
Uyum	,110	,052
Gelenekselcilik	,056	,321
Hazcılık	,116	,040*
Değerler Ölçeği	,127	,024*

** $p<,01$ * $p<,05$

H₇: Yaş değişkeni ile Değerler arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

Tablo 7’de yaş değişkeni ile öz yönetim, güç, evrensellik, başarı, güvenlik, uyarılım, uyum, gelenekselcilik, hazcılık ve Değerler Ölçeği arasındaki ilişkinin incelenmesine ilişkin Pearson Korelasyon analizi test sonuçları verilmiştir. Buna göre yaş değişkeni ile başarı, uyarılım, uyum, gelenekselcilik arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur ($p>,05$).

Yaş değişkeni ile öz yönetim arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle yaş artarken öz yönetimde artmaktadır.

Yaş değişkeni ile güç arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle yaş artarken güçte artmaktadır.

Evrensellelik değişkeni ile güç arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle yaş artarken evrensellelikte artmaktadır.

Evrensellelik değişkeni ile güvenlik arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,01$). Bir başka ifadeyle yaş artarken güvenlikte artmaktadır.

Evrensellelik değişkeni ile hazcılık arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,05$). Bir başka ifadeyle yaş artarken hazcılıkta artmaktadır.

Evrensellelik değişkeni ile Değerler arasında istatistiksel olarak pozitif yönde zayıf bir ilişki vardır ($p<,05$). Bir başka ifadeyle yaş artarken Değerler Ölçeği de artmaktadır.

Tablo 8. Cinsiyet değişkenine göre öz yönetim, güç, evrensellik, başarı, güvenlik, uyarılım, uyum, gelenekselcilik, hazcılık ve değerler ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına

	Gruplar	N	Xsıra	Σ sıra	U	Z	P
Öz Yönetim	Kadın	187	168,0 5	31426,00	9901,000	-2,547	,011*
	Erkek	127	141,9 6	18029,00			
	Total	314					
Güç	Kadın	187	154,8 6	28958,50	11380,500	-,632	,527
	Erkek	127	161,3 9	20496,50			
	Total	314					
Evrenselcilik	Kadın	187	175,2 9	32779,00	8548,000	-4,264	,000**
	Erkek	127	131,3 1	16676,00			
	Total	314					
Başarı	Kadın	187	161,6 3	30225,50	11101,500	-,990	,322
	Erkek	127	151,4 1	19229,50			
	Total	314					
Güvenlik	Kadın	187	172,1 2	32187,00	9140,000	-3,536	,000**
	Erkek	127	135,9 7	17268,00			
	Total	314					
Uyarılım	Kadın	187	162,2 0	30331,00	10996,000	-1,125	,261
	Erkek	127	150,5 8	19124,00			
	Total	314					
Uyum	Kadın	187	159,6 2	29849,50	11477,500	-,507	,612
	Erkek	127	154,3 7	19605,50			
	Total	314					
Gelenekselcilik	Kadın	187	166,8 3	31198,00	10129,000	-2,236	,025*
	Erkek	127	143,7 6	18257,00			
	Total	314					
Hazcılık	Kadın	187	170,2 2	31832,00	9495,000	-3,085	,002**
	Erkek	127	138,7 6	17623,00			
	Total	314					
Değerler Ölçeği	Kadın	186	163,0 9	30334,00	10493,000	-1,601	,109
	Erkek	126	146,7 8	18494,00			
	Total	312					

** $p < ,01$ * $p < ,05$

H_9 : Cinsiyet değişkeni ile mutluluk arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

H_{10} : Cinsiyet değişkeni ile Değerler arasında pozitif yönde bir ilişki vardır.

Tablo 8’de cinsiyet değişkenine göre öz yönetim, güç, evrensellik, başarı, güvenlik, uyarılım, uyum, gelenekselcilik, hazcılık ve Değerler Ölçeği ölçek puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin parametrik olmayan Mann Whitney U testi sonuçları verilmiştir. Buna göre cinsiyet değişkenine göre güç, başarı, uyarılım, uyum ve Değerler Ölçeği puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p>,05$).

Öz yönetim ölçeği puanlarında kadınların lehine anlamlı fark bulunmuştur ($z=-2,547$; $p<,05$). Bir başka ifadeyle kadınların öz yönetim duyguları erkeklerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Evrenselcilik ölçeği puanlarında kadınların lehine anlamlı fark bulunmuştur ($z=-4,264$; $p<,01$). Bir başka ifadeyle kadınların evrenselcilik duyguları erkeklerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Güvenlik ölçeği puanlarında kadınların lehine anlamlı fark bulunmuştur ($z=-3,536$; $p<,01$). Bir başka ifadeyle kadınların güvenlik duyguları erkeklerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Gelenekselcilik ölçeği puanlarında kadınların lehine anlamlı fark bulunmuştur ($z=-2,236$; $p<,05$). Bir başka ifadeyle kadınların gelenekselcilik duyguları erkeklerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Hazcılık ölçeği puanlarında kadınların lehine anlamlı fark bulunmuştur ($z=-3,085$; $p<,05$). Bir başka ifadeyle kadınların hazcılık duyguları erkeklerinkinden anlamlı şekilde daha yüksektir.

Tablo 9. Katılımcıların gelir seviyelerine göre öz yönetim, güç, evrensellik, başarı, güvenlik, uyarılım, uyum, gelenekselcilik, hazcılık ve değerler ölçeği karşılaştırma

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	χ^2	Sd	P
Özyönetim	Düşük Gelir	14	145,68	3,927	4	,416
	Alt Sınıf	51	140,98			
	Orta Sınıf	147	157,38			
	Üst Orta	94	169,59			
	Üst Sınıf	8	143,56			
Güç	Düşük Gelir	14	113,25	20,435	4	,000**
	Alt Sınıf	51	126,85			
	Orta Sınıf	147	152,26			
	Üst Orta	94	186,42			
	Üst Sınıf	8	186,88			
Evrenselcilik	Düşük Gelir	14	136,04	3,189	4	,527
	Alt Sınıf	51	152,32			
	Orta Sınıf	147	154,19			
	Üst Orta	94	169,93			
	Üst Sınıf	8	142,81			
Başarı	Düşük Gelir	14	126,29	8,368	4	,079
	Alt Sınıf	51	134,01			
	Orta Sınıf	147	162,39			
	Üst Orta	94	169,88			
	Üst Sınıf	8	126,50			
Güvenlik	Düşük Gelir	14	119,18	10,926	4	0,27*
	Alt Sınıf	51	127,90			
	Orta Sınıf	147	163,64			
	Üst Orta	94	170,23			

	Üst Sınıf	8	150,88			
Uyarılım	Düşük Gelir	14	161,86	1,901	4	,754
	Alt Sınıf	51	148,89			
	Orta Sınıf	147	153,61			
	Üst Orta	94	167,24			
	Üst Sınıf	8	161,75			
Uyum	Düşük Gelir	14	162,00	5,170	4	,270
	Alt Sınıf	51	164,46			
	Orta Sınıf	147	145,52			
	Üst Orta	94	171,19			
	Üst Sınıf	8	164,50			
Gelenekselcilik	Düşük Gelir	14	156,79	1,339	4	,855
	Alt Sınıf	51	147,98			
	Orta Sınıf	147	155,75			
	Üst Orta	94	164,51			
	Üst Sınıf	8	169,19			
Hazcılık	Düşük Gelir	14	164,14	2,097	4	,718
	Alt Sınıf	51	146,78			
	Orta Sınıf	147	160,03			
	Üst Orta	94	161,04			
	Üst Sınıf	8	126,06			
Değerler	Düşük Gelir	14	166,46	6,830	4	,145
	Alt Sınıf	50	152,45			
	Orta Sınıf	146	149,13			
	Üst Orta	94	172,70			
	Üst Sınıf	8	108,56			

** $p < ,01$

H_{11} : Gelir seviyesi değişkeni ile mutluluk ölçeği arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H_{12} : Gelir seviyesi değişkeni ile Değerler Ölçeği arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Tablo 9’da çalışmaya katılan katılımcıların gelir seviyelerine göre öz yönetim, güç, evrensellik, başarı, güvenlik, uyarılım, uyum, gelenekselcilik, hazcılık ve Değerler Ölçeği karşılaştırma için parametrik olmayan bir test olan Kruskal Wallis testi analizi sonuçları verilmiştir. Buna göre katılımcıların gelir seviyesine göre öz yönetim, evrensellik, başarı, uyarılım, uyum, gelenekselcilik, hazcılık ve Değerler Ölçeği puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p > ,05$). Düşük gelir seviyesine sahip katılımcıların güç oranları, alt sınıf, orta sınıf, üst orta sınıf ve üst sınıflara göre güç oranı daha düşüktür ($\chi^2=20,435$; $p < ,01$).

Düşük gelir seviyesine sahip katılımcıların güvenlik oranları, alt sınıf, orta sınıf, üst orta sınıf ve üst sınıflara göre güvenlik oranı daha düşüktür ($\chi^2=10,926$; $p < ,05$).

Tablo 10. Ölçek2 ölçek puanlarının değer ölçeği puanları üzerinde etkisinin incelenmesi

Yordayan	Yordanan	B	Standart Hata B	B	T	P
Değerler Ölçeği	(Constant)	8,999	,774		11,621	,000
	Öz Yönetim	,114	,061	,125	1,865	,063
	Güç	,081	,046	,109	1,766	,078
	Evrenselcilik	,137	,046	,206	3,006	,003**
	Başarı	,075	,051	,098	1,475	,141
	Güvenlik	,083	,053	,098	1,560	,120
	Uyarılım	-,044	,051	-,059	-,868	,386
	Uyum	,049	,042	,071	1,172	,242
	Gelenekselcilik	-,031	,046	-,040	-,676	,500
	Hazcılık	-,023	,061	-,025	-,384	,701
R= ,394	R ² = ,155	F _(9,302) = 6,171			p=,000**	

**p<,01

H₁₃: Ölçek2 ölçek puanlarının mutluluk ölçeği puanları üzerinde etkisi vardır.

Tablo 10’da ölçek2 ölçek puanlarının mutluluk ölçeği puanları üzerinde etkisi olup olmadığına ilişkin çoklu doğrusal regresyon sonuçları verilmiştir. Buna göre Değerler Ölçeği ölçeğinden alınan puanların, mutluluk puanları üzerinde etkisi olduğu bulunmuştur (F_(9,302) = 6,171; p<,01). Değerler Ölçeği ölçeğinden alınan puanlar, mutluluk puanlarından evrenselciliği %15,5’ini etkilemektedir. Bir başka ifadeyle evrenselciliğin %15,5’i Değerler Ölçeği belirtileriyle açıklanmaktadır.

Tablo 11. Ölçek3 ölçek puanlarının değer ölçeği puanları üzerinde etkisinin incelenmesi

	Yordanan	B	Standart Hata B	B	t	P
Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek	(Constant)	19,604	1,585		12,369	,000
	Öz Yönetim	,077	,127	,039	,603	,547
	Güç	-,173	,096	-,107	-1,813	,071
	Evrenselcilik	,177	,095	,123	1,855	,065
	Başarı	,409	,106	,246	3,866	,000**
	Güvenlik	,122	,111	,066	1,097	,273
	Uyarılım	-,069	,106	-,043	-,654	,514
	Uyum	-,048	,087	-,032	-,552	,581
	Gelenekselcilik	,552	,096	,323	5,734	,000**
	Hazcılık	,057	,127	,029	,449	,654
R= ,477	R ² = ,228	F _(9,301) = 9,868			p=,000**	

**p<,01

H₁₄: Ölçek3 ölçek puanlarının mutluluk ölçeği puanları üzerinde etkisi vardır.

Tablo 11’de ölçek3 ölçek puanlarının mutluluk ölçeği puanları üzerinde etkisi olup olmadığına ilişkin çoklu doğrusal regresyon sonuçları verilmiştir. Buna göre Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ölçeğinden alınan puanların, mutluluk puanları üzerinde etkisi olduğu bulunmuştur (F_(9,301) = 9,868; p<,01). Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek ölçeğinden alınan puanlar, mutluluk puanlarından başarı ve gelenekselcilik %22,8’ini etkilemektedir. Bir başka ifadeyle başarı ve gelenekselciliğin %22,8’i Sosyo-kültürel Konulara İlişkin Ölçek belirtileriyle açıklanmaktadır.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öz yönetim, güç, evrensellik, başarı, güvenlik, uyarılım, uyum, gelenekselcilik, hazcılık ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır fakat yaş ve gelir seviyesi değişkenine göre güç, başarı, uyarılım, uyum arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Kültürel değerlerin, mutluluk üzerinde pozitif bir etkisi olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim başarı ve gelenekselcilik ile ilgili değerler sosyo-kültürel konuların %22,8'ini açıklamaktadır.

Öztürk & Ünal (2019) yaptığı çalışmada üniversite gençliğinin temel insani değerleri ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Schwartz'ın Değer Kuramı çerçevesinde yapılan çalışmada; "Portre Değerler Ölçeği" ile "Yaşam Memnuniyeti Ölçeği" kullanılarak 342 Sivas Cumhuriyet Üniversitesinde öğrencisi üzerinde yapılan çalışmaya göre öğrenciler için en çok muhafazakârlık ve kendini aşma değeri önem taşımaktadır. Öğrencilerin yaşam doyumu düzeyi yüksek bulunmuştur ve yaşam doyumu ile değişime açıklık, muhafazakârlık ve kendini aşma temel değerleri arasında pozitif yönde fakat zayıf ilişki bir saptanmıştır. Yaşam doyumu yüksek olan öğrenciler ise değişime açıklık, muhafazakârlık ve kendini aşma değerlerini diğer öğrencilerden daha çok önem vermektedir.

Yalçın & Kelgökmen İlic (2017), Y kuşağının farklılaşan iş değerleri ve liderlik algılamalarını incelemiş yönetimde iletişim faktörünün önemini vurgulamıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde Z kuşağının değerlerinin çok incelenmediği görülmüştür.

Araştırmanın bulguları incelendiğinde yönetim ve insan kaynakları politikaları geliştirilirken kuşak farklılıklarının göz önünde bulundurulması ve bu konu ile ilgili yaşam doyumu, mutluluk, iş doyumu ve işletme performansına ve devamlılığına yansımaları gibi diğer değişkenlerin incelenmesi önerilmektedir. İnsanların algı ve davranışlarını etkileyen, onların kültürel, duygusal ve bireysel etmenlerin araştırılması günümüzde daha da çok önem kazanmıştır (Yahyagil, 2015).

Araştırmanın sınırlılıkları Z kuşağı üyeleri iş hayatında azınlıkta olduğundan dolayı daha sonraki araştırmalarda bu kuşakta olan çalışanların sayısının artacağından tekrarlanması faydalı olacaktır. Ayrıca pandemi koşullarında 314 kişi arasında yapılsa da daha büyük bir örnekleme ulaşılması araştırmanın evrenselliğini artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Akdemir, A., Konakay, G., Demirkaya, H., Noyan, A., Demir, B., Ağ, C., Pehlivan, Ç., Özdemir, E., Akduman, G., Eregez, H., Öztürk, İ. & Balcı, O. (2013). Y kuşağının kariyer algısı, kariyer değişimi ve liderlik tarzı beklentilerinin araştırılması. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 11-42.
- Altuntuğ, N. (2012). Kuşaktan kuşağa tüketim olgusu ve geleceğin tüketici profili. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 203-212.
- Beck, U., Giddens, A. & Lash, S. (1994). *Reflexive modernization - politics, tradition and aesthetics in the modern social order*. Cambridge: Polity Press.
- Cole, A., & Marcum, B. (2015). Generation Z: Facts and fictions. In T. Napier (Ed.), *Not Just Where to Click: Teaching Students How to Think About Information* (pp. 107-137). Chicago, IL: American Libraries Association.
- Çetin, C., & Karalar, S. (2016). X, Y ve Z kuşağı öğrencilerin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(28), 157-197.
- Mccrindle (t.y.). *Gen Z 'OK Boomer'*, 13.11.2021 tarihinde <https://mccrindle.com.au/insights/blog/gen-z-launch-ok-boomer/> adresinden alındı.
- Mohr, K. A., & Mohr, E. S. (2017). Understanding generation Z students to promote a contemporary learning environment. *Journal on Empowering Teaching Excellence*, 1(1), 9.
- Öztürk, M. & Ünal, V. (2019). Temel insani değerler ile yaşam doyumu arasındaki ilişki: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 36(1), 61-74.
- Rodriguez, M., Boyer, S., Fleming, D. & Cohen, S. (2019). Managing the next generation of sales, gen z/millennial cusp: an exploration of grit, entrepreneurship, and loyalty. *Journal of Business-to-Business Marketing*, 26(1), 43-55.
- Sarıoğlu, E. B., & Özgen, E. (2018). Z kuşağının sosyal medya kullanım alışkanlıkları üzerine bir çalışma. *Journal of International Social Research*, 11(60).
- Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in Experimental Social Psychology*, 25, 1-65
- Schwartz, S. H. (1999). A theory of cultural values and some implications for work. *Applied Psychology*, 48(1), 23-47.
- Schwartz, S. H. (2012). An overview of the schwartz theory of basic values. *Online Readings in Psychology And Culture*, 2(1), 1-20.

- Skinner, H., Sarpong, D. & White, G. R. T. (2018), Meeting the needs of the millennials and generation z: Gamification in tourism through geocaching, *Journal of Tourism Futures*, 4(1), 93-104.
- Walby, S. (2009). *Globalization and inequalities: complexity and contested modernities*. London, Sage Publications Ltd.
- Yahyagil, M. Y. (2015). Values, feelings, job satisfaction and well-being: the Turkish case. *Management Decision*, 53(10), 2268-2286.
- Yahyagil, M. Y. (2019). *Küreselleşme girdabında kültür: modern zamanlarda mutluluk arayışı* İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Yayınevi.
- Yalçın, B. & Kelgökmen İlic, D. (2017). Y jenerasyonunun farklılaşan iş değerleri ve liderlik algılamaları. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 12 (46), 136-160.